



Sanghay – Shanghai, Párhuzamos eltérések Kelet és Nyugat között
kiállítás a Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeumban
2018 március 23.

Kurátorok: Dr. Fajcsák Györgyi sinológus és Dr. Kelényi Béla tibetológus

Nyikolajeva Marija tárlatvezető remek előadásával ismét remek múzeumi élményben volt része az Ezüstnet Egyesület és a Budapest XI. ker. Újbuda 60+ program 36 érdeklődő tagjának e kiállítás megtekintése során.

A tárlatvezetés Kína rövid történelmi áttekintésével kezdődik, magyarázatot kapunk a tárlat címére vonatkozóan. A kiállítás a távol-keleti nagyváros, Shanghai („Kelet Párizsa” napjainkban Kína legnagyobb ipari városa, a Távol-Kelet gazdasági központja, a kelet-kínai tengerpart középső részén, a Jangce torkolatvidékén, a folyam Huangpo mellékfolyójának két partján elterülő 25 millió lakosú város) és a két világháború közötti időszak ellentmondásos hazai Kelet-képét jól reprezentáló budapesti mulató Horthy Miklós út, mai nevén Bartók Béla út 60. szám alatti Sanghay bar nevét kapcsolja össze. A kiállítás célja, hogy egyrészt a Shanghaiban akkoriban élő (magyar kolónia: 80 család) és tevékenykedő magyarok (Hopp Múzeumba került) hagyatéka révén bepillantást engedjen a kínai metropolisz világába, másrészt hogy a magyarországi művészetben a keleti hatások bemutatásával megjelenítse az eddig kevésbé kutatott területeket.

A tárlat 4 termében látható 88 digitális fotó, 2 filmrészlet (Kalmár László: Sziámi macska és Rodriguez Endre: Machita), közel 200 műtárgy mellett interaktív elemek segítik az ismeretszerzést. A kiállításhoz készült magyar és angol nyelvű katalógusban film- és tánc-történeti, építészeti és viselettörténeti tanulmányok szerepelnek. A gazdagon illusztrált tanulmánykötet 20 szerző együttműködésével jön létre.

A kiállítást kultúrtörténeti előadás-sorozat, építészeti nap, tematikus workshopok, havi rendszerességgel jelentkező Shanghai-filmklub, múzeumpedagógiai foglalkozások is kísérik.

A tárlatvezető ismerteti:

-Dessewffy Flóra táncosnő életútját, aki Shanghai legjobb show-műsorát adja Ázsia legnagyobb tánctermeiben, a hot jazz-zel átfűtött Canidrome Gardenben. A karrierje a II. világháborúval lezárul, visszajön Magyarországra, behívják az Andrássy út 60-ba (1945), azzal vádolják, hogy nyilas kollaboráns. Hosszú ideig tart, amíg tisztázni tudja magát. A meghurcoltatás miatt többé nem tér vissza a színpadra. Mindenétől megfosztják, elveszik a lakását, legjobban mégis az írógépe és a zongorája elvesztését fájlalja. Ezután egész más stílusú életet él, titkárnőként dolgozik haláláig. A Múzeumba került hagyatéka adja a kiállítás megrendezésének ötletét.

-Hudec László építész életútját, aki 37, többségében még ma is álló, funkcionáló, nevezetes épületet tervez Shanghai városának (1925-1941). Így a 22-emeletes Park Ho-

telt, amely az 1980-as évekig a város legmagasabb épülete és szimbóluma, Grand Theatre, Joint Saving and Loan Bank, Country Hospital, Moore Memorial Church, Lafayette Cinema, Hubertus Court épületét, Baptista Kiadó és a Keresztény Irodalmi Társaság kombinált épületét, a posztmodern „Zöld Ház” épületsort. Építészeti stílusa az 1920-as években divatos eklektikus, neoklasszicista stílustól a modern art-deco-ig terjed. Több vallási felekezet templomát is megtervezi. Shanghai tiszteletbeli konzulja (1942), a hatalomátvétel után kegyvesztett lesz Kínában, menekülnie kell (1947), Svájcban telepedik le. Rómában egy különleges feladatot kap, Szent Péter sírját kutató nemzetközi csoport tagja lesz. Svájcban San Francisco-ba települ át, haláláig ott él. Az átélt második földrengés miatt kialakuló sokkhatás szívinfarktushoz vezet, Besztercebányán helyezik örök nyugalomra.

- A régiségkereskedő Komor család egyes tagjainak tevékenységét

A kor legjobb japán és kínai műtárgy- és iparművészeti szakértői között tartják számon őket. Az üzletük a Jokohamába és Shanghaiba kiérkező magyarok egyik találkozási pontjává válik.

Komor Pál emberbaráti mentőmunkáját fáradhatatlanul végzi, a város megszállása után őt is letartóztatják, azzal vádolva, hogy angol kém. Később szabadon bocsátják, túléli a háborút, 50 év után (1948) hagyja el a várost, Kaliforniába költözik, ott hal meg. Családja ma is ott él, a kiállítás megszervezésében, élettörténete megismerésében nagy szerepe van lányának.

- A világ egyik leghíresebb identitáskaméleonjának életútját, ő a Piszkos Fred, a kapitányból ismerős Igazi Trebitsch. Az igazi Trebitsch karaktere hús-vér figurán alapul, a neve is valódi: Trebitsch Ignác a két világháború közötti híres politikai kalandor. Rejtő Jenőnek nem kell messzire mennie az ihletért, Trebitschről rendszeresen ír a magyar sajtó, beszámolva az újabb szerepekben való felbukkanásairól Budapesttől New Yorkig, Münchentől Londonig, Rotterdamtól Shanghai-ig. Kétségtelenül kivételes képességei voltak, valahol a futóbolond és az ösztönös zseni között. Mindenkire azonnal mély, megnyerő, lehangoló benyomást tett, kivételes karizmája a nőkön kívül politikusokra, üzletemberekre és titkos-ügynökökre is jól hatott. Bámulatos módon tudott pillanatok alatt képbe és helyzetbe kerülni: előbb Angliában, a háború utáni Németországban, úgy száll partra Kínában (1922), hogy nem ismer senkit Ázsiában, egy szót sem beszél kínaiul és fogalma sincs a helyi viszonyokról. Néhány hónapon belül a zavaros, egymással háborúzó kínai hadurak által uralt politikai csatatér középpontjában találjuk, mint afféle nyugati tanácsadót, akinek fontos emberek adnak a szavára.

- Magyar képzőművészek keleti témájú alkotásaira felhívja a figyelmet

- A keleti táncosnő figuráját középpontba helyező két film, a Sziámi macska, Machita, melyek lakásbelsőihez a Hopp Ferenc Múzeum főként japán és kínai műtárgyanyagát vették kölcsön. A két film főszerepét játszó Szeleczy Zita és Karády Katalin keleti táncot lejtő alakja feltűnik a kiállításon bemutatott filmrészleteken.

Megdöbbentő tetteket, varázslatokat vitt véghez, amelyekkel arra tanított, hogy észrevegyük a bennünk rejlő erőket, ki nem bontakoztatott képességeket. A VIII. században született, és idős korára fejté meg a Halhatatlanság titkát, ekkor változik át Eredendő Párává. Több Tang-kori uralkodó is meghívta udvarába, amiket általában

visszautasított. Egyszer egy császárt mégis azzal szórakoztatott, hogy mérget ivott és láthatatlanná vált az uralkodó színe előtt. Mágikus tudása annyira elbűvölte az uralkodót, hogy magas rangot és lánya kezét ajánlotta Zhang Guolao-nak. Ő azonban mindkettőt visszautasította, mire a császár magához hívatta. Zhang Guolao nem akart menni, ezért lefeküdt és meghalt, de később tanítványai üresen találták a koporsóját, majd ezt követően több helyen is találkoztak vele.

Gyakran utazott fehér számaron, amelyen fordítva ült. A szamár 1200 km-t volt képes megtenni naponta, és nem szomjazott meg ez idő alatt. Pihenéskor Zhang Guolao összehajtotta, mint egy papírt és egy kis dobozba tette. Amikor újra útnak akart indulni, leöntötte vízzel, mire ismét valódi szamár lett belőle. Kezében csattogtatót vagy páva (főnix) tollat tart, a-mellyel megjósolja a jövőt, és ő segíti a lelkek inkarnálódását.



Hugyec (Hudec) László építész
(1893-1958)



Dessewffy Flóra táncosnő
(1913-1995)



Zhang Guolao különleges mágikus képességeiről híres taoista Halhatatlan, a bennünk rejlő szunnyadó erők varázslója, jós, öszvérrel, bambuszdobbal és szerencsejoggal ábrázolják.

A kikötőváros neve kínai írással:

上海

Az élményeket lejegyezte: Győrfiné Dr. Buzási Anna